

Hasta Gözüyle Pozitif Hava Yolu Basıncı Tedavisi

Mehmet Ali Habeşoğlu, Sibel Kara, Nazan Şen

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi, Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, Adana

Giriş ve Amaç: Obstrüktif uyku apne sendromlu (OUAS) hastalarda pozitif hava yolu basıncı (PAP) tedavisi en etkili tedavi seçeneğidir. Tedavinin etkinliği hasta uyumu ile doğrudan ilişkilidir. Tedavi uyumunu etkileyen faktörler etnik, sosyokültürel ve yöresel farklılıklar gösterebilmektedir. Bu çalışmada, hasta gözüyle PAP uyumu ile ilişkili faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Yöntem: Adana'da Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından PAP cihazı sağlanan ve en az 1 yıldır PAP tedavisi alan tüm OUAS'lı hastalar mektupla merkezimize davet edildi. PAP uyumu objektif olarak, cihazın sayacının kaydettiği toplam kullanma süresinin tedavi başlangıcından sonra geçen gün sayısına bölünerek belirlendi. PAP uyumuna göre, tedaviye uyumlu (grup I), kullanma süresi yetersiz (grup II) ve tedaviyi bırakanlar (Grup III) olmak üzere hastalar üç gruba ayrıldı. Uyum düzeyleri farklı olan hastaların tedavi hakkındaki görüşleri sorgulandı. Uyumsuz hastaların, neden tedaviyi yeterince uygulamadıkları veya neden sonlandırdıkları soruldu.

Bulgular: Çalışmaya alınan 738 hastanın %74,3'ü erkek olup, yaş ortalaması 54±10 yıl ve ortalama apne hipopne indeksi 49,1±24,9/saat bulundu. Hasta gruplarının özellikleri tablo 1' de özetlenmiştir. Grup I'deki hastaların, % 53'ü PAP olmadan uyuyamadığını ve % 31,4'ü yarar gördükleri için tedaviye devam ettiği belirlendi (Tablo 2). Tedaviye uyumsuz hastaların % 29,4' ü kısmen, % 54,1'i ise tam olarak tedaviden yarar gördüklerini ifade etmiştir. Grup II'deki hastaların daha çok tedavi yan etkileri, hatalı bilgilendirme, çalışama koşulları ve uygulama zorlukları nedeniyle tedaviyi aksattıkları (Tablo 3) ve Grup III'teki hastaların ise, tedavi yan etkileri, uygulama zorlukları, basınca karşı soluyamama, psikolojik olarak kabullenememe veya yarar görmediklerini düşündükleri için tedaviyi sonlandırdıkları (Tablo 4) saptandı.

Sonuç: Adana' da OUAS'lı hastaların yarıdan fazlası, subjektif olarak PAP tedavisinden yarar gördükleri halde, tedaviyi yeterince kullanmadıkları veya bıraktıkları saptanmıştır. Bulgular hastaların tedavi hakkında, daha çok bilgi ve eğitime ihtiyaçları olduğunu göstermektedir. Özellikle tedavinin erken döneminde, hastalar yakından izlenmesi ve karşılaştıkları sorunların etkin bir şekilde giderilmesi gerekmektedir.

Tablo 1. Gruplara göre hastaların özellikleri

	Grup I	Grup II	Grup III	p
n (%)	358 (48,5)	109 (14,8)	279 (37,8)	
Yaş,yıl	53,4±10,7	54,5±9,9	54,8±10,9	0,25
Erkek,%	74,6	73,4	74,2	0,97
AHI, olay/saat	54,7±26,3	46,2±22,2	43,1±22,5	0,001
İzlem süresi, yıl	2,8±1,4	2,7±1,4	2,6±1,4	0,18
Düzenli kontrol, n (%)	158 (46,2)	24 (23,8)	16 (6,4)	0,001

Tablo 2. Tedaviye uyumlu hastaların (Grup I)PAP tedavisi hakkındaki görüşleri

PAP olmadan yatamam	177 (% 53)
Yarar gördüğüm için kullanıyorum	105 (% 31,4)
Başka şansım olmadığı için kullanıyorum	43 (% 12,9)
Korktuğum için kullanıyorum	9 (% 2,7)

16 hasta görüş beyan etmedi.

Tablo 3. PAP uyumu yetersiz olan hastaların(Grup II), tedavilerini aksatma nedenleri

Yan etkiler	32 (% 34,4)
Hatalı bilgi	13 (%14)
Çalışma koşulları	11 (%11,8)
Uygulama zorluğu/konfor yetersizliği	10 (%10,8)
Yazın sıcaktan bunalma	8 (%7,3)
Sosyal nedenler	5 (%4,6)
Psikolojik olarak kabullenememe	4 (%4,3)
İhmal	3 (%3,2)
İhtiyacı olmadığını veya azaldığını düşünme	3 (%3,2)
Ek sağlık sorunları	2 (%2,2)
Basınca karşı soluyamama	1 (%1,1)
Ekonomik nedenler	1 (%1,1)

16 hasta görüş beyan etmedi.

Tablo 4. PAP tedavisini sonlandıran hastaların (Grup III) tedaviyi bırakma nedenleri

Yan etkiler	67 (% 24,9)
Uygulama zorluğu/konfor yetersizliği	41 (% 15,2)
Basınca karşı soluyamama	35 (% 13,0)
Psikolojik olarak kabullenememe	29 (% 10,8)
Yarar görmediğini düşünme	21 (% 7,8)
İhmal	14 (% 5,2)
Hatalı bilgi	13 (% 4,8)
Sosyal nedenler	11 (% 4,1)
Kilo verme	9 (% 3,4)
Ek sağlık sorunları	7 (% 2,6)
Ekonomik nedenler	4 (% 1,5)
Yazın sıcaktan bunalma	3 (% 1,1)
Çalışma koşulları	2 (% 0,7)

10 hasta görüş beyan etmedi.